

אור שלום

מרכז גורנין ללימוד פנימיים הגוריה והגסידות
לאורו של האדמו"ר מקומה"ק י"ט אוהר"ר שלום ספרין רבקה"ל

מאורות שלום העלון השבועי שלך יו"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

בנין עדי עד
שיעור מס' 1 – האחדות הרוחנית שבין איש לאשתו לא מוגה נכתב ע"י התלמידים הרב נועם צחור

האחדות הרוחנית שבין איש לאשתו – האם זו אמירה או הלכה למעשה ?

בספר בראשית [א פסוקים כו-כז] נאמר "ויאמר אלהים, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו; ויִרְדּוּ בְדֶגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ, וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ, הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם".

וכן [שם, ב יט] "ויצר יהוה אלהים מן-האדם מן-האדמה, כל-חית השדה ואת כל-עוף השמים, ויבא אל-האדם, לראות מה-יקרא-לו; וכל אשר יקרא-לו האדם נפש חיה, הוא שמו"

והוסיפה התורה ואמרה [שם, כ-כא] "ויקרא האדם שמות, לכל-הבהמה ולעוף השמים, ולכל, חית השדה; ולאדם, לא-מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על-האדם, וישן; ויקח, אחת מצלעתיו, ויסגר בשר, תחתנה"

וממעשה זה של הקב"ה [שם פס' כב-כד] "ויבן יהוה אלהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם, לאשה; ויבאה, אל-האדם. ויאמר, האדם, זאת הפעם עצם מעצמי, ובשר מבשרי; לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה-זאת. על-כן, יעזב-איש, את-אביו, ואת-אמו; ודבק באשתו, והיו לבשר אחד."

מעיון בפסוקים אלו, לומדים אנו ג' כללים יסודיים ועקרוניים:

- א. לא קיימת מציאות של שתי נפשות נפרדות זו מזו – אדם וחווה, וכך אצל כל בני מינם צאצאיהם עד סוף כל הדורות.
- ב. קיימת השלמה ויחסי גומלים של בני הזוג שמהווים למעשה אחד, ואין אחד יכול להיקרא בריאה שלימה ללא השני.
- ג. קיימת שאיפה עצומה פנימית מוסתרת מצד כל אחד ואחד מבני הזוג להתאחד ולחזור למקורם הראשון שבראשית המציאות. כלומר לאותו מצב שזכר ונקבה היו גוף אחד ובלתי נפרד, כדברי הנברא הראשון " הפעם עצם מעצמי, ובשר מבשרי; לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה-זאת" – כלומר, יש לפנינו מציאות אחת ויצירת מופת אחידה עם כל המשתמע מכך.

אם כן, חובה עלינו לבחון את אמיתת הנחות יסוד אלו לאור הדברים שנאמרו בתורה, ולאור דברי רבותינו ז"ל הן בנגלה והן בנסתר, שדנים בנושא עליון וקדוש זה – איש ואישה. חשוב לציין, שככל שנעיין בכתובים נמצא שאין שום הפרדה באף אחד ממקצועות התורה בנושא זה, וכולם משלימים זה את זה, המדרש כמי שמהווה עומק פשוטו של מקרא וסודותיו, וההלכה

בנין עדי עד
שיעור מס' 1 – האחדות הרוחנית שבין איש לאשתו לא מוגה נכתב ע"י התלמידים הרב נועם צחור

כמי שמביאה את העיון למעשה בחיי היומיום, כמתארים את מבנה הנפשי של האדם ואשתו ואחדותם הרוחנית אלוקית עוברת כחוט השני בכל המקראות שבתורה ובחז"ל.

בגמרא במסכת עירובין [י"ח] על הפסוק "ויאמר אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו" [בראשית, ב, יח] נאמר "אמר ר' אבימי בתחילה עלה במחשבה לבראותם שנים ולבסוף נבראו אחד".

וכן מצינו במדרש [רבה, בראשית, י"ז, ח] "חזר והעבירן לפניו [לפני האדם] זוגות זוגות, אמר אדם לכל יש בן זוג ולי אין בן זוג".

ומצינו במדרש [בראשית, מט-ה] "מיום מתן תורה עד היום יושב ה' ומזווג זווגים בת פלוני לפלוני, שדה פלונית לפלוני".

והנה, מה פשרם של אלו? וכיצד יכול ר' אבימי לומר שבסופו של דבר נבראו אחד, והרי במציאות רואים אנו שהם שניים? כנאמר "זכר ונקבה" איש ואשתו.

ועוד, איך ניתן להבין את דברי אדה"ר לפי המדרש "לכל יש בת זוג ולי אין" והרי נאמר במפורש בתחילת הבריאה "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם" [בראשית, א, כז]

גשמי ורוחני:

האמת חייבת להיאמר שבעולם הגשמי שלנו אנו משיגים רואים ומבינים שישנם כוחות נפרדים, גופים שונים, וכך אנו תופשים את המציאות שסובבת אותנו.

אלא, שאם נרצה לדבוק במידת האמת לאמיתה, שראוי לעשות כך בכל ענין ודבר, אמיתות הדברים אינם נמדדים לפי ההשגה והתפישה החושית שלנו "כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו, וַיִּהְיֶה יִרְאֶה לְלֵב" [שמואל"א, טז] והאמת יכולה וצריכה להימדד לפי צורתה הרוחנית הפנימית, משום שהיא עיקר המציאות באשר היא, הלבוש הגשמי הוא בר חלוף, ואין לו ולא כלום עם המהות האמיתית והנמצאת בתוכיותו.

מכאן נצא לדרך בהבנה בסיסית כי כאשר התורה אומרת בפרוש, שהקב"ה ברא את האדם בתחילה "זכר ונקבה ברא אותם" יש במילים אלו ללמד על בריאת האדם בעיקר בצורתו ומהותו השורשית רוחנית. כלומר, האדם הוא איש ואשתו, והם למעשה מציאות רוחנית אחת. כי מיום ראשון לברייתם יצירת השורש הוא נברא כמציאות אחת ממש ללא כל פירוד, אלא, שביציאתם לעולם המעשי הם שניים.

כך אנו נבוא אל נכון להבנת הפסוק "ויברא אלקים את האדם" כיחידה אחת, ולאחר מכן אומרת התורה "בצלם אלקים ברא אותו" שוב בלשון יחיד, ולבסוף "זכר ונקבה ברא אותם".

הנה, שבאותה עת, התורה מדברת על אותה יצירת מופת, אותה בריאה של זכר ונקבה "ברא אותו" ובסוף "ברא אותם".

הנה כי כן, התורה מתייחסת לשני תהליכים בבריאת האדם.

- א. הבריאה יש מאין – כשורש הנשמתי והרוחני [חלקו הראשון של הפסוק "ברא אותו"]
- ב. היציאה מהכח אל הפועל בעולם העשייה [עולם הזה] "ברא אותם".

ויש צורך לדקדק במילה "ברא" שמצויה בשני חלקי הפסוק, שהרי יכלה התורה לומר "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם".

אלא, שמוכרחים אנו לומר שכפילות המילה באה ללמדנו שאותה בריאה הרוחנית היא אותה בריאה גשמית ללא כל הפרד והבדל, למעט השונות הגשמית, אך כמציאות רוחנית אחת מאוחדת בגופים שונים.

הנביא מלאכי [ג', יט] אומר "כי-הנה היום בא, בוער כתנור; והיו כל-זדים וכל-עושה רשעה, קש, וליהט אותם היום הבא אמר יהוה צבאות, אשר לא-יעזוב להם שורש וענף" והגמרא במסכת סנהדרין [דף ק] נדרשת לפסוק זה ואומרת: "שורש" זה נשמה, ו"ענף" זה הגוף.

כלומר, מדברי הגמרא, אנו מבינים שהשורש שממנו מתפתח הצומח והוא מקור גידולו ועיקר חיותו, והוא מקביל לנשמת האדם, שברור מעל לכל ספק שהיא עיקר צורתו ומציאות האדם, בהיות השורש – נשמה, והגוף הוא "ענף" בצורתו הטבעית כפי שהוא נראה בעולם הגשמי.

על כן נבין היטב את הנאמר בתורה [דברים, כ"ט] "כי האדם עץ השדה", וכמו העץ ששורשו אחד וגזעו אחד אלא שמתפשט הוא לצדדים, ויש "נופו של אילן" מעל פני האדמה, כך גם בעמקי האדמה שורשו מתפצל לשורשים רבים, כך האדם שורשו אחד הוא, ובצורתו הטבעית הגוף "ענף" מצוי בצורות שונות.

וכבר אמר על כך הזוה"ק [אדרא זוטא דף - רצו, א] "מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא אקרי פלג גופא" כלומר, שאם גופו חצוי לשניים, הרי גם שורשו היינו הרוחניות שלו מחולקת לשניים, חצוייה – וחסרה וכדברי הזוה"ק [שם] "ולית ברכתא שריא במלה פגימא וחסירא אלא באתר שלים".

"כי האדם עץ השדה" [דברים, שם] ממש כדמיון העץ, שאין לו עמידה כלל אם יבוא מאן דהוא ויחתוך את השורש, או יעקרו, כי בכך נעקרה מציאותו הרוחנית של העץ, כדמיון האדם שחושב בטעותו כי אדם ואשתו הינם נפרדים, ובכך חותך הוא את שורשו האמיתי מהותי רוחני, ובידי ממיט אסון [ח"ו] על קיומו הגשמי ובודאי הרוחני.

על כן נמצאנו מבינים את דברי חז"ל בגמרא: [קידושין, כ"ט, ב] "משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם גדול הוא א"ל כשיבא לידך הביאהו לידי כי אתא חזייה דלא פריס סודרא א"ל

מאי טעמא לא פריסת סודרא א"ל דלא נסיבנא אהדרינהו לאפיה מיניה א"ל חזי דלא חזית להו
לאפי עד דנסבת"

ולסיפור המעשה בלשוננו, רב חסדא היה משבח את רב המנונא בפני רבו רב הונא. כתוצאה
משבחים אלו ביקש רב הונא לכשיבוא רב המנונא שיפגיש ביניהם. ואכן, כשהגיע רב המנונא אל
רב חסדא הלכו יחדיו אל רב הונא, והנה הפתעה.

רב הונא רואה חסרון אצל רב המנונא מיד כשנכנס אצלו, סימן היכר שהיו אנשים נשואים
בימיהם נוהגים, פריסת בגד על הראש, לא היה על ראשו של רב המנונא.
כתגובה, הסב רב הונא את פניו מפני רב המנונא והוסיף ואמר שלא יבוא אליו עד שישא אשה.

אכן, תגובה מעוררת פליאה, הכך ינהג רב הונא באדם גדול כרב המנונא?
כן, רבותי. "אדם גדול" משמעו שלמות או שאיפה לכך. ואיך ניתן להגיע לכך ללא אשה? הכיצד
יהיה ה"עץ" שלם כששורשו חצוי?

על כן הגמרא ממשיכה ומבארת כי "רב הונא לטעמיה דאמר בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל
ימיו בעבירה" – כלומר מי שעבר את גיל עשרים ועדיין רווק הוא הרי כל ימיו בעבירה.
אמירה קשה זו מעוררת מיד תמיהה של הגמרא: "בעבירה סלקא דעתך"? האם כוונתך רב הונא
שכל ימיו בעבירה ממש? ואם ישא אשה לאחר גיל עשרים?

מתרצת הגמרא: "אלא אימא כל ימיו בהרהור עבירה" – שאמנם ברגע שישא אישה הרי יוצא הוא
מגדר "עבירה" אלא שיש סדק, "שריטה בדיסק" של הרהור עבירה. ואיזה הרהור עבירה יש לאחר
שנישא? הרי לאור דברנו נאמר, שעצם ההמתנה הארוכה, הבחינה, הדקדוק בסימני עניות
במציאת בן / בת הזוג, דחיית מועמדים / ות, וסתם תירוצים והסברים, הם הרהורי העבירה
שמקשים על האדם גם לאחר שנישא, ועל כן "כל ימיו בעבירה".

ועל כן נבין את דברי הגמרא [שם] "אמר רבא וכן תנא דבי ר' ישמעאל עד כ' שנה יושב הקב"ה
ומצפה לאדם מתי ישא אשה כיון שהגיע כ' ולא נשא אומר תיפח עצמותיו"

ושמעתי מהאדמו"ר זצ"ל – מדוע אומר הקב"ה "תיפח עצמותיו"? אלא שבמעשיו אלו ומחשבותיו
המרחיקות אותו מבת זוגו או כאלו שלאחר הנישואין מוציאים רבב ופגם בבן / בת הזוג,
ומחפשים "טריגרים" לשונות, להפרדה, להרחקה, הרי פוגם הוא ב"עצמות" בשורש הראשון "ברא
אותו" יחד כמהות רוחנית שלא משתנית, ובא זה וטוען "ברא אותם" בנפרד?

על כן "תיפח עצמותיו" – שבמו ידיו מקפח הוא את שורשו ומהותו, ואין הברכה יכולה לחול בכלי
פגום וחסר ככתוב [סוף מסכת עוקצין] "אמר רבי שמעון בן-חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק
ברכה לישראל אלא השלום" היינו שלמות בגשמי והרוחני כאחד "זכר ונקבה" שנאמר ה' עוז לעמו
יתן ה' יברך את עמו בשלום".